

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยถือเป็นสถานศึกษาที่สำคัญ เป็นแหล่งให้ความรู้ที่หลากหลาย สาขาวิชาชีพ มีการกิจหลักในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกสู่สังคม มหาวิทยาลัยมีขอบข่ายการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์หลักหลายประการที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนา นักศึกษา และบัณฑิตให้เป็นคนดี คนเก่ง มีทักษะในการดำรงชีวิตที่ดี เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า สอดคล้องกับอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักศึกษา ซึ่งการดำเนินงานในปัจจุบันแม้ว่าจะมีหลักสูตรด้านวิชาการที่กำหนดให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยแล้ว แต่การศึกษาด้านวิชาการเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ศึกษามีคุณลักษณะพึงประสงค์ และตรงตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยได้อย่างสมบูรณ์ ส่งผลให้มหาวิทยาลัยต้องมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักศึกษาออกชั้นเรียน เพื่อเป็นการเสริมเติมเต็มคุณสมบัติต่างๆ ของนักศึกษา ซึ่งประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการทำกิจกรรมนักศึกษานั้นเป็นสิ่งที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตในอนาคตค่อนข้างมาก เนื่องจากสังคมทุกวันนี้ไม่ต้องการเพียงแค่คนเก่งทางวิชาการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ และประสบการณ์ชีวิต ซึ่งถือว่าเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ จึงเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ทำให้ได้รับประโยชน์ที่มีคุณค่ามากมายหลายประการ ได้แก่ โลกทัศน์ของตนเองกว้างมากขึ้น การค้นพบ และรู้จักศักยภาพของตนเองมากขึ้น ความสามารถในการบริหารเวลา ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การมีพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ การรู้จักและเข้าใจคำว่า บทบาท (จิรวัดน์ วีรังกร, 2542) ดังนั้นกิจกรรม นักศึกษาทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในหลักสูตร (Class Activities) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra Curriculum Activities) หรือกิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Class Activities) จึงถือเป็นการให้การศึกษากับนักศึกษาและช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดีและมีความสุข

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาในแต่ละครั้ง นักศึกษาถือเป็นหัวใจของการดำเนินกิจกรรม หากแต่ตลอดระยะเวลาการดำเนินงานด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาที่

ผ่านมา มักพบอุปสรรคจากการที่นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม หรือเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยเฉพาะกิจกรรมของมหาวิทยาลัย อันได้แก่ กิจกรรมขององค์การนักศึกษา และสโมสรนักศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดทักษะในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เกิดทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า โดยเฉพาะการมีจิตอาสา เพราะกิจกรรมเหล่านี้ จะต้องอาศัยนักศึกษาที่พร้อมจะเสียสละเวลาส่วนตัวมาทำงานเพื่อส่วนรวม อีกทั้งนักศึกษาต้องรู้จักการแบ่งเวลาเพื่อให้การเรียน และการทำกิจกรรมประสบผลสำเร็จควบคู่กัน เป็นต้น รวมถึงกิจกรรมของกองพัฒนานักศึกษา และฝ่ายกิจการนักศึกษาของคณะต่างๆ ด้วย ซึ่งมักประสบปัญหาเช่นเดียวกัน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ และผลการดำเนินงานขาดประสิทธิผลที่ดี อีกทั้ง กระทั่งต้องงบประมาณกิจกรรม และการวัดประเมินผลที่กำหนดไว้ ตลอดจนไม่สามารถส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ และสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาได้เท่าที่ควร กอปรกับการไม่มีระบบการเข้าร่วมกิจกรรมที่ชัดเจน มีเพียงการขอความร่วมมือจากคณะในการส่งตัวแทนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง และไม่มีการรวบรวมข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาทั้งกิจกรรมภายใน และกิจกรรมภายนอกอย่างเป็นระบบ จึงทำให้การดำเนินงานที่ผ่านมาต้องพบกับปัญหาอุปสรรคอยู่เป็นประจำ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานกองพัฒนานักศึกษาเล็งเห็นถึงอุปสรรค ในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น จึงมีแนวคิดที่จะหาวิธีการปรับปรุง แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเรียนรู้จากประสบการณ์การจัดการปัญหาของมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ประสบปัญหาในรูปแบบเดียวกันมาเป็นต้นแบบ (Model) ในการจัดการปัญหา ซึ่งได้แก่แนวคิดในการจัดทำทรานสคริปต์กิจกรรม (Activity Transcript)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้เริ่มใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร (ทรานสคริปต์กิจกรรม) ให้แก่นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปีการศึกษา 2557 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาการรับรู้ และความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนากิจกรรมเสริมหลักสูตร (ทรานสคริปต์กิจกรรม) ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการพัฒนานักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีหลักสูตรต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีสังกัดคณะต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน
4. บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน
5. บุคลากรที่มีสังกัดคณะต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน
6. สถานภาพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตในการศึกษาการรับรู้ และความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร แบ่งออกเป็น

ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาการรับรู้ และความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ใน 3 ด้าน

ได้แก่ 1.ด้านโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.ด้านระบบสารสนเทศกิจกรรมนักศึกษา
3.ด้านประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการใช้กิจกรรม
เสริมหลักสูตร (ทราบนสคริปต์กิจกรรม)

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 1.1 เพศ
- 1.2 สถานภาพ
- 1.3 หลักสูตร
- 1.4 สังกัดคณะ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ และความพึงพอใจของการใช้ระบบทราบนสคริปต์
กิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มี 3 ด้าน
ได้แก่

- 2.1 ด้านโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 ด้านระบบสารสนเทศกิจกรรมนักศึกษา
- 2.3 ด้านประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขอบเขตด้านประชากร

นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 จำนวน
4,473 คน และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะละ 3 คน จำนวน 9 คณะ ได้แก่

- 1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- 2. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
- 3. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
- 4. คณะบริหารธุรกิจ
- 5. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 6. คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 7. คณะศิลปศาสตร์
- 8. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
- 9. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการระหว่าง เดือนตุลาคม พ.ศ.2557 ถึง เดือนกันยายน
พ.ศ.2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรมของนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้อ่าน จึงกำหนดนิยามศัพท์ ดังนี้

การรับรู้ หมายถึง การเลือก รวบรวม และให้ความหมายแก่สิ่งได้รับรู้ต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นต่อการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ใน 3 ด้าน

1. ด้านโครงสร้างกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบที่สำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มกิจกรรม ได้แก่ 1.กิจกรรมมหาวิทยาลัย 2.กิจกรรมพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นบัณฑิตพึงประสงค์ 3.กิจกรรมเลือกเสรี

2. ด้านระบบสารสนเทศกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง ระบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักศึกษา และรวบรวมข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นหลักฐานในการออกใบรับรองการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อสำเร็จการศึกษา

3. ด้านประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง ผลดีที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรนักศึกษา ในรูปแบบใบรับรองการเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ภายหลังจบการศึกษาต่อไป

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งมหาวิทยาลัยและคณะดำเนินการขึ้น เพื่อเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครอบคลุมการพัฒนา ด้านวิชาการและวิชาชีพ การบำเพ็ญประโยชน์ การรักษาสีงแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกีฬาและนันทนาการ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเสริมสร้างความเป็นคนเก่ง คนดีแก่นักศึกษา

นักศึกษาระดับปริญญาตรี หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการ หรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับงานกิจการนักศึกษา ให้นักศึกษาในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

คณะ หมายถึง คณะในสังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทั้ง 9 คณะ ดังนี้

1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
2. คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์
3. คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
4. คณะบริหารธุรกิจ
5. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6. คณะวิศวกรรมศาสตร์
7. คณะศิลปศาสตร์
8. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
9. คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้การใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของการใช้ระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2557 และบุคลากรฝ่ายกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
3. สามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาระบบทรานสคริปต์กิจกรรม (กิจกรรมเสริมหลักสูตร) สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

งานส่งเสริมกิจกรรมนักศึกษา กองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร